

**Kungsholmens
stadsdelsförvaltnings
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
2018**

stockholm.se

**Kungsholmens stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot
våldsbejakande extremism**

Mars 2018

Dnr: 1.1.-244-2017

Utgivningsdatum:

Kontaktperson: Jennifer Stoor

Innehåll

Inledning	4
Definitioner	4
Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige.....	5
Lokal lägesbild	7
Förebyggande arbete	8
Förhindrande arbete	12
Åtgärdande arbete.....	13
Kunskap och utbildning	14
Informationsdelning och sekretess.....	14
Kompetenshöjande åtgärder/insatser	14
Samverkan	16
Samverkan kring individer i risk att radikaliseras	16
Uppföljning	16
Genomförda aktiviteter 2017	17

Inledning

I maj 2016 beslutade kommunfullmäktige om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism. I riktlinjerna framgår att samtliga stadsdelsförvaltningar ska ha en handlingsplan. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanen vilar på nämndmålet ”Kungsholmen är en levande stadsdel där boende och besökare är trygga”.

Utöver stadsdelsförvaltningarna har kommunstyrelsen även beslutat att arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen ska ha lokala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism.

Definitioner

Nedan framgår definitioner av olika begrepp som används kring våldsbejakande extremism och som tagits fram i rapporten *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser (regeringskansliet 2014)*”

Våldsbejakande – med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak.

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

Radikalisering är en social process och det finns olika uppfattningar om hur processen går till. För att skilja ut den icke-våldsbejakande radikaliseringsprocessen används här Säkerhetspolisens smalare definition:
Den process som leder till att en person eller en grupp stödjer eller utövar ideologiskt motiverat våld för att främja en sak.

De individer som anslutit sig till våldsbejakande extremistmiljöer har nästan alltid genomgått en radikaliseringsprocess där det går att identifiera betydande likheter oavsett till vilken ideologi en person radikaliserats (Försvvarshögskolan, 170628).

Olika våldsbejakande extremistmiljöer i Sverige

För närvarande finns, i enlighet med Säkerhetspolisens definition (Säkerhetspolisen 2017 s, 30), i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska miljöer i Sverige: den våldsbejakande högerextremistiska vit makt-miljön, den våldsbejakande vänsterextremistiska autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön. Därutöver finns ensamagerande extremister som motiveras till våldshandlingar av olika ideologier, men som inte tillhör nämnda grupper eller nätverk. Nedan beskrivningar är hämtad ur *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (ds 2014:4).

Autonoma miljön

Den autonoma miljön strävar efter ett klasslöst samhälle utan styre från någon auktoritet. Uppfattningen inom miljön är att dagens demokrati inte är tillfredsställande. Den enda styrelseformen som kan accepteras är ett självstyre från folket. Inom miljön hävdas att kapitalistiska drivkrafter har greppet om dagens samhälle och att detta utgör ett hinder för att uppnå idealsamhället – ett samhälle som är jämställt och klasslöst och där människor med olika ursprung och sexuell läggning ska kunna leva på lika villkor. Vissa sammanslutningar inom den autonoma miljön menar att ett nytt styrelseskick endast kan uppnås genom revolution (*Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (ds 2014:4).

Enligt Säkerhetspolisens bedömning har den autonoma miljöns förmåga minskat under de senaste åren. Detta till trots bildades under 2017 ett nytt nordiskt autonomt nätverk. Detta nätverk kan i förlängningen lägga grunden för ytterligare organisering (Säkerhetspolisen 2017 s.34). Utöver opinionsbildande yttringar och aktiviteter använder individer med koppling till den autonoma miljön också systematiskt och regelbundet våld, hot och trakasserier för att hindra människor från att mötas, utföra sina uppdrag eller sitt arbete och uttrycka sina åsikter (Säkerhetspolisen 2017 s.63).

Vit makt-miljön

Vit makt-miljön ser framför sig ett etniskt homogent samhälle där det inte förekommer inslag av andra kulturer. De menar att människosläktet kan delas in i raser och de ser negativt på invandring av människor som de inte räknar till den vita rasen. Synen på människosläktet som indelad i raser finns inom hela vit makt-miljön även om det varierar hur starkt detta lyfts fram. Uppfattningarna kan variera från föreställningen om ett raskrig där extremisterna är soldater, till en uppfattning om att olika raser ska få

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot

våldsbejakande extremism

6 (18)

tillåtas existera i världen vid sidan av varandra så länge de olika raserna inte blandas. Omvärlden förknippar ofta vit makt-miljön med den nationalsocialistiska ideologin och flera aktörer inom miljön har anammat denna (även om det inte gäller för samtliga i miljön).

Inom vit makt-miljön är en del av målet ett auktoritärt styre och det verkar finnas drivkrafter för tydlig struktur, ordning och totala lösningar. Sedan en tid präglas delar av vit makt-miljön av en utveckling där man oftare talar om kultur istället för ras. De använder benämningar som patriotism eller ”nationella rörelsen” för att beskriva sig själva.

Enligt Säkerhetspolisen har aktiviteten i vit makt-miljön ökat gradvis i Sverige under flera år. Aktiviteterna är främst av opinionsbildande karaktär på offentlig plats. Vid sidan om de opinionsbildande aktiviteterna använder individer inom vit makt-miljön regelbundet och systematiskt våld, hot och trakasserier för att hindra människor från att mötas, utföra sina uppdrag, sitt arbete och uttrycka sina åsikter (Säkerhetspolisen 2017 s.63).

Våldsbejakande islamistisk extremism

Den svenska våldsbejakande islamistiska miljön inspirerades övergripande av en salafistisk-jihadistisk ideologi. Detta ideologiska paraply förenar både al-Qaida och Islamiska Staten (IS). IS är en utbrytarorganisation från al-Qaida och skillnaden dem emellan ligger närmast i att IS har en mer extrem syn på vilka de uppfattar som fienden. Enligt IS är alla som inte delar deras ideologi att betrakta som motståndare, vilket innebär att även muslimer som inte överensstämmer med gruppens övertygelser utmålas som fiender och utgör legitima måltavlor.

Gemensamt för dem båda är dock att ideologin motiverar attentat mot civila, dels enligt deras egen logik som svar på ockupation av muslimska länder och våld mot muslimer, dels som ett svar på upplevda kränkningar av islam. Målet som beskrivs är att genom våld införa ett islamiskt styre (sharia) inom ramen för en domedagsprofetia. Det västerländska demokratiska styrelseidealet, kolonialismen och förhållanden som tillskrivs västvärlden anses ha fördärvat islam. Västvärldens sekularisering och sätt att leva görs då även till mål för angrepp från miljöns extremister.

I samband med inbördeskriget i Syrien och de spridningseffekter som följde i närliggande länder lyckades IS skickligt profitera på det maktvakuum som uppstod. Genom propaganda på social media

attraherade gruppen många anhängare, och när de utropade sitt kalifat i juni 2014 ökade tillströmningen till en nivå som saknar historisk jämförelse. Idag beräknar säkerhetstjänster att drygt 5000 individer rest från Europa för att ansluta sig till gruppen.

IS har även uppmuntrat till att anhängare bör utföra attentat i sina hemländer – med de vapen de har att tillgå. Många av de terrorattentat som drabbat Europa sedan 2014 kan härledas till IS - antingen genom attentatspersoner som har haft direkt kontakt med terrororganisationen, eller som på något sett inspirerats av dess upprop och ideologi.

Lokal lägesbild

Den lokala lägesbilden har tagits fram genom en enkätundersökning som skickats ut både internt inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning och till externa lokala aktörer samt insamlad bild av polisen och trafikkontoret. I stadsdelsområdet finns i väldigt låg grad uttryck för våldsbejakande extremism. Dessa uttryck består främst av klotter, klistermärken och muntligt uttryckta åsikter, alla med nazistiska/rasistiska budskap.

Utifrån polisens uppgifter så ligger Kungsholmens stadsdelsområde på väldigt låga nivåer vad gäller personer som är brottsaktiva inom våldsbejakande extremism, både i faktiska siffror och i relation till övriga länet. Stockholms stads statistik visar på väldigt låga nivåer av skadegörelse och incidenter som har kopplingar till våldsbejakande extremism och endast 3 incidenter som misstänkts var kopplade till VBE anmäldes i IA mellan början på 2017 och mars 2018.

Sammantaget finns det alltså i dagsläget ingenting som pekar på att våldsbejakande extremism skulle vara förekommande i någon högre utsträckning inom Kungsholmens stadsdelsområde. Det kan dock finnas ett mörkertal som inte kommer fram av olika anledningar. Dels kan individer dölja sina åsikter väl, dels kan det finnas aktörer som inte svarat på enkäten, eller aktörer som inte fått enkäten. Lägesbilden är ett levande dokument och kommer att revideras minst en gång per år, eller vid behov. Frågan kommer att lyftas vid behov på Trygghets- och säkerhetsrådet och stadens samordnare mot VBE har besökt rådet för kunskapspridning (se nedan).

Förebyggande arbete

En grundförutsättning för att enskilda personer inte ska dras till våldsbejakande extremistmiljöer är att barn och unga får en bra uppväxt, ges goda förutsättningar till bra resultat i skolan, en rik och meningsfull fritid och får ett arbete eller en sysselsättning. Det förebyggande arbetet inom Kungsholmens stadsdelsområde pågår således såväl i kommunal regi som i annan organisatorisk regi.

Generella förebyggande insatser

Kungsholmens stadsdelsförvaltning har sedan flera år ett trygghets- och säkerhetsråd som består av avdelningschefer från den egna förvaltningen, representanter från berörda fackförvaltningar, externa aktörer så som polis, räddningstjänst och lokaltrafik, samt representanter från civilsamhället. Rådet fungerar som en kontaktyta för de verksamheter som är centrala för Kungsholmens stadsdelsområde, och syftet är att förebygga brott och främja trygghet. Trygghets- och säkerhetsrådet blir ett naturligt sammanhang för att lyfta det förebyggande arbetet kring våldsbejakande extremism och hålla sig uppdaterad på lägesbilden, och tas upp löpande. Frågan kommer även att lyftas i olika samverkansforum.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning samarbetar med polisen för att skapa trygghet och förebygga brott, och arbetet mot våldsbejakande extremism är ett prioriterat område inom detta samarbete.

Kungsholmens stadsdelsnämnd har tre stycken råd för att främja delaktighet och demokrati; ungdomsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet. Förvaltningen har ett ansvar att se till så att de egna verksamheterna så som förskolor, fritidsgård, fältarbete och parklek är välfungerande och på så sätt bidrar till en generell prevention för alla barn och unga. Det handlar om att främja barn och ungas utveckling, samt att uppmärksamma och fånga upp de fall där man ser en ogynnsam utveckling. Inom ramen för arbetet med våldsbejakande extremism är det viktigt att beakta kopplingen till stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning har i sin verksamhetsplan beslutat att man ska utveckla våldspreventiva insatser som syftar till att motverka att våld uppstår, bland annat genom att motverka traditionella normer kring kön. ROS (respekt och självrespekt) är en sådan metod, vilken kulturförvaltningen har ett uppdrag att sprida.

ROS har en genusförändrande ansats samt syftar till att stärka ungdomar i sökandet av identitet och att uppmuntra till reflektion kring handlingar och ställningstaganden. ROS syfte är att öka tryggheten bland unga genom att främja självrespekt och respekt gentemot andra så att unga lär sig att sätta gränser och motstå destruktivt gruppträck. Ytterligare en metod är MVP (mentorer i våldsprevention) som också sprids via Stockholms stad och SLK. Fältassistenter erbjuder ROS till alla skolor med årskurs 6, samt stöd till alla skolor som vill arbeta med MVP.

Syfte	Aktivitet	Ansvarig	Status
Minska risken för att ungdomar utövar våld, samt öka medvetenheten kring stereotyper och begränsande könsroller	Erbjudande om att få programmet ROS till alla skolor på Kungsholmen med årskurs 6. Arbetar enligt tidigare uppsatt rutin	Enheten för prevention och familjebehandling	Löpande fr.o.m. 2018
Minska risken för att ungdomar utövar våld, samt öka medvetenheten kring stereotyper och begränsande könsroller	Erbjudande till alla högstadieskolor på Kungsholmen att få stöd med programmet MVP	Enheten för prevention och familjebehandling	Löpande 2018
Att stärka demokratin och medborgarnas möjlighet till inflytande	Demokratifrämjande arbete i form av ungdomsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet	Avdelningschefer socialtjänstavdelningen och äldreomsorgsavdelningen, samt respektive enhetschefer	Genomförs löpande sedan tidigare
Fortsätta samverkan med polisen	Samverkansöverenskommelse med polisen	Stadsdelsdirektör	Pågående samt stäms av 4 ggr/år

**Kungsholmens stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot
våldsbejakande extremism
10 (18)**

kring utvalda områden för att öka tryggheten och minska brottsligheten			och revideras 2ggr/år
Stärka tryggheten och minska risken för brott	Trygghets- och säkerhetsrådet	Stadsdelsdirektör	Pågående, mötesfrekvens 4 ggr/år

Specifika förebyggande insatser

Stockholm är en plats för flertalet manifestationer, demonstrationer och andra tillfällen då människor möts för att uttrycka sina åsikter, och där det även kan uppstå extremistiskt våld. Många av dessa arrangemang äger rum i innerstaden, varför det finns viss risk för att extremistiska grupperingar rör sig på Kungsholmen för att t.ex. sätta upp affischer, klottra budskap eller värva anhängare. Detta föranleder att det bör finnas en beredskap och extra vakenhet hos alla innerstadsskolor dagen/dagarna innan planerade manifestationer av extremistisk karaktär. Från stadsdelsförvaltningens sida har fältassistenter ett uppdrag att ha kännedom om extremistiska manifestationer och att vistas på skolor i anslutning till dessa. Kommunpolisen informerar om de manifestationer som man gett tillstånd till inom Kungsholmens stadsdelsområde.

Kungsholmen har sedan ett par år tillbaka anordnat ett nationaldagsfirande i Rålambshovsparken. Detta startade som en motkraft till högerextrema och nationalistiska grupper som anordnade tillställningar i parken på nationaldagen. Stadsdelsnämnden beslöt av denna anledning att firandet skulle bli ett sätt att stå upp för demokratin och vårt mångkulturella samhälle, och tillställningen drar årligen till sig ett stort antal besökare.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning kommer under år 2018 införa socialförvaltningens nya riktlinjer om föreningsbidrag, samt den checklista som stadens samordnare mot våldsbejakande extremism tagit fram, vid ansökningar om föreningsbidrag. Detta för att säkerställa att inga bidrag betalas ut till föreningar som inte står

bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant.

Ensamkommande barn och ungdomar lyfts av vissa fram som potentiella måltavlor för de som vill rekrytera till islamistisk extremism. Enheten för prevention och familjebehandling beviljades 2016 projektmedel för att under två års tid arbeta särskilt med de ensamkommande ungdomar som har svårigheter att fungera i sin vardag och främja deras deltagande i civilsamhället. En social lots arbetar sedan februari 2017 med att stötta dessa individer och främja deras förankring i civilsamhället.

Syfte	Aktivitet	Ansvarig	Status
Att förhindra att ensamkommande barn och unga dras in i kriminalitet	Social lots för ensamkommande ungdomar	Enheten för prevention och familjebehandling Enheten för ensamkommande barn	Pågående projekt t.o.m. 2018
Att förhindra att extremistisk propaganda sprids på skolor	Rutin för att arbeta förebyggande inför manifestationer	Enheten för prevention och familjebehandling	Genomförs till T1 2018
Motverka att ekonomiska medel betalas ut till föreningar som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män	Nya riktlinjer, samt checklista, som används vid ansökan om föreningsbidrag	Handläggare av föreningsbidrag	Kommer att införas under 2018 och sedan löpande appliceras vid ansökningar som kommer in

Individriktade förebyggande insatser

De ärenden som bedöms vara i behov av mer hjälp och eventuella insatser hänvisas vidare till socialtjänsten. Ärenden hanteras av mottagningsgruppen som sedan hänvisar vidare till rätt instans.

**Kungsholmens stadsdelsförvaltnings handlingsplan mot
våldsbejakande extremism
12 (18)**

Fram till maj 2018 kommer Rädta barnens orostelefon att vara tillgänglig, och vidare finansiering är ännu ej säkrad. I april öppnar BRÅ tillsammans med Center för Våldsbejakande extremism en stödtelefon för externa aktörer.

Syfte	Aktivitet	Ansvarig	Status
Att medborgare får stöd och vägledning	Mottagningsgrupp tar emot ärenden och hänvisar till rätt instans	Familjeenheten	Löpande fr.o.m. 2018
Att medborgare får stöd och vägledning	Hänvisning till Rädta Barnens stödtelefon samt spridning av information om att stödtelefonen finns	Familjeenheten	Fram till 1 maj 2018
Att externa aktörer ska få stöd och vägledning	Hänvisning till BRÅs och CVEs stödtelefon samt spridning av information om att stödtelefonen finns	Familjeenheten	Fr.o.m. april 2018

Förhindrande arbete

Det förhindrande arbetet är de insatser och åtgärder som riktas mot personer som håller på att hamna i, eller befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer samt att ge konkret stöd till anhöriga eller närstående. Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i ett tidigt skede.

Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden om radikaliserings. Det är viktigt att i dessa ärenden beakta möjligheten till samverkan med olika aktörer i civilsamhället.

Åtgärdande arbete

Socialtjänsten har ett ansvar att stödja individer utifrån särskilda behov samt att förhindra att individer dras in i destruktiva miljöer så som våldsbejakande extremism. Det är behoven som följer av de våldsamma handlingarna eller risken för sådana handlingar, inte åsikterna, som ska leda till insatser. Socialtjänsten har till uppgift att genom olika insatser förebygga att barn och unga dras in i våldsbejakande extremism och stödja de som är involverade att lämna dessa miljöer.

Avhopparverksamhet

Socialtjänsten ska ha förmåga och förutsättning att underlätta för de som vill lämna en våldsbejakande miljö och åtgärder ska vidtas skyndsamt. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna destruktiva extremistiska miljöer, bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet. För dessa insatser samarbetar kommunen med polisen. Det är bedömningen av personens avsikt och riskfaktorer som är avgörande för socialtjänstens bedömning. Socialtjänsten kan ge behovsprövade insatser i såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet, både enligt Socialtjänstlagen och lagen om vård av unga (LVU) och erbjuda råd och stöd.

De unga vuxna som hamnat i, eller riskerar att hamna i, grov kriminalitet blir erbjudna sociala insatsgrupper (SIG), vilket är en arbetsmetod för individsamverkan som används i hela Stockholms stad. Detta är en insats som kommer att användas även för ärenden kopplade till våldsbejakande extremism, och som kommer att individanpassas för det specifika behovet och ärendet.

Stockholms stads centrala samordnare för våldsbejakande extremism ska stödja och verka för metodutveckling avseende olika individinsatser. Socialtjänstnämnden ska bistå övriga nämnder med en generell kunskapsuppbyggnad och delta i ett kunskapsutbyte i staden avseende hur staden arbetar med riktade insatser. Socialtjänsten inom Kungsholmens stadsdelsförvaltning använder sig av den vägledning som Socialstyrelsen tagit fram för handläggning av ärenden som rör våldsbejakande extremism.

Stöd till anhöriga

Anhöriga eller närstående ska enkelt kunna ta del av information om att stöd finns att få. Stöd och hjälp ska ges till familjer och anhöriga när barn involverats eller riskerar att involveras i

våldsbejakande extremism. Anhörigstöd ska ges i den form som finns idag inom stadsdelsförvaltningen. Information sprids till medborgare löpande via utskick till föräldrar och genom andra kanaler så som månadsannonser i lokaltidningen och preventionssamordnarens månatliga nyhetsbrev till föräldrar.

Syfte	Aktivitet	Ansvarig	Status
Att medborgare och anhöriga vet var de ska vända sig med oro och frågor	Att sprida information i de kanaler som finns tillgängliga	Enheten för prevention och familjebehandling, kommunikatör och webbredaktör	Löpande fr.o.m. 2018
Medborgare får stöd via Kungsholmens stadsdelsförvaltnings anhörigstödjare.	Införliva stöd kring våldsbejakande extremism i socialtjänsten	Respektive avdelningschef	Löpande fr.o.m. 2018

Kunskap och utbildning

Informationsdelning och sekretess

Samverkande aktörer ska inom ramen för gällande lagstiftning dela information som är viktig för att förebygga och motverka våldsbejakande extremism. Tillgång till information är avgörande för att kunna genomföra ett effektivt arbete mot våldsbejakande extremism.

Informationsdelning mellan polisen och kommunala verksamheter är avgörande för ett välgrundat förebyggande och förhindrande arbete mot våldsbejakande extremism. Sekretesslagstiftningen innebär begränsningar i informationsutbyte mellan socialtjänsten och polisen. De möjligheter som finns till informationsutbyte som sekretesslagstiftningen ger, ska utnyttjas fullt ut. Kunskap om lagstiftningen ska minska osäkerhet som medför att sekretessbrott kan ske och kommunen ska garantera att medarbetarna har tillräcklig kunskap för att utbyta information.

Kompetenshöjande åtgärder/insatser

Behovet av kunskapshöjande åtgärder är fortsatt stort. Som ett led i det stadsövergripande stödet beslutade juridiska avdelningen, i slutet av januari 2018, en rättspromemoria som belyser juridiska

förutsättningar för delar av kommunens arbete och stadens vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism kommer att lanseras under våren 2018.

Det finns en stadsövergripande utbildningsplan för området våldsbejakande extremism. Under hösten 2017 genomfördes en grundläggande utbildning där ca 1700 medarbetare deltog. Grundutbildning kommer genomföras igen under hösten 2018. Med början i april 2018 kommer fördjupningsutbildningar genomföras riktade till prioriterade verksamheter såsom socialtjänstens mottagningsenheter, arbetsmarknadsförvaltningens uppsökare, utbildningsförvaltningens rektorer, lärare m.fl. Fördjupningsutbildningarna planeras i samverkan mellan den centrala samordnaren och respektive förvaltning. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal deltar i de stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida. På sidan finns en presentation som innehåller grundläggande information om våldsbejakande extremism, symboler, lokalt och nationellt stödmaterial, rapporter, boktips och poddar för ytterligare kunskapsinhämtning, filmade föreläsningar m.m. Därutöver anordnas, med början 2018, kunskapshöjande föreläsningar på området. Dessa är öppna för stadens alla medarbetare. I februari föreläste Forsvarshögskolan och i maj föreläser FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut. Föreläsare för hösten är ännu inte bestämt. Dessa föreläsningar filmas och läggs på intranätssidan för att tillgängliggöras för så stor del av stadens medarbetare som möjligt.

Syfte	Aktivitet	Ansvarig	Status
Höja kunskapsnivån bland relevant personal inom stadsdelsförvaltningen	Att säkerställa att medarbetare som anses relevant deltar vid stadens utbildningstillfällen kring VBE	Stadsdelsdirektör	Löpande 2018

Samverkan

Frågan om våldsbejakande extremism kommer att implementeras i befintliga samverkansforum, varav samverkansöverenskommelsen med polisen, samverkansöverenskommelsen med utbildningsförvaltningen och trygghets- och säkerhetsrådet blir särskilt relevanta (se ovan).

Samverkan kring individer i risk att radikaliseras

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikaliserings. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliseras. Särskilt viktigt i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst och polis. För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer har ett flödesschema tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat något som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Socialtjänsten har enligt lagstiftning det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Det finns dock inga lagar som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som exempelvis återvänt från krig eller rör sig i miljöer med våldsbejakande extremism.

Om en person vill ha stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Alla ärenden utgår ifrån individens behov, vilket säkerställer att rätt stöd ges utifrån varje enskild individs förutsättningar. Om individen samtycker till att information delas mellan myndigheter och aktörer kan stödet erbjudas inom ramen för tex sociala insatsgrupper. I en social insatsgrupp ingår representanter från olika myndigheter och aktörer. Här kan också företrädare för trossamfund, idrottstränare och andra representanter från civilsamhället ingå, allt utifrån den enskildes behov. Socialtjänst och polis ingår alltid.

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under målet om

att Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar. En första uppföljning av vidtagna åtgärder görs i samband med årets verksamhetsberättelse. Uppföljning sker även löpande i olika forum, exempelvis inom ramen för samverkan med lokalpolisen. Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2019. För att tydliggöra uppföljningsbara mål kopplat till riktlinjerna och för att på ett bättre sätt kunna stödja nämnderna i uppföljning och utvärdering av insatsernas effekt bedrivs ett utvecklingsarbete stadsövergripande, i samverkan med Försvärshögskolan. Stadsdelsförvaltningen sätter ihop en styrgrupp under 2018 som ska sammanställa årets aktiviteter och följa upp deras effekt, samt ansvara för att rapportera detta till årets verksamhetsberättelse.

Aktivitet	Ansvarig	Status
Handlingsplanen revideras årligen i samband med T1	Stadsdelsdirektör	Rapporterar till T1 och VB
Handlingsplanen följs upp i samband med verksamhetsberättelse	Stadsdelsdirektör	Rapporterar till T1 och VB
VBE lyfts löpande på trygghets- och säkerhetsrådet där bla polisen deltar.	Stadsdelsdirektör	Löpande

För kontakt i frågor som rör stadsdelsförvaltnings arbete med våldsbejakande extremism kontakta preventionssamordnare på enheten för prevention och familjebehandling, Kungsholmens stadsdelsförvaltning.

Genomförda aktiviteter 2017

Under 2017 har Enheten för prevention och familjebehandling arbetat fram rutiner för att arbeta med ROS (Respekt och Självrespekt) i skolorna och erbjudit alla skolor att få stöd med programmet MVP. Löpande under 2017 har förvaltningen jobbat demokratiframjande med ungdomsrådet, funktionshinderrådet och pensionärsrådet som generellt förebyggande åtgärder. Samverkansöverenskommelsen med polisen har fortgått löpande med avstämningar 4 gånger per år och Trygghets- och

säkerhetsrådet sammankallades 4 gånger under 2017. Som en specifikt förebyggande insats har en social lots jobbat mot ensamkommande ungdomar för att förebygga att de dras in i utanförskap och kriminalitet. Rädda barnen har haft en utsedd kontaktperson för deras stödtelefon vid oro kring radikaliserade individer och information om stödtelefonen har skickats ut i nyhetsbrev till föräldrar på Kungsholmen. Löpande under 2017 har berörda medarbetare i förvaltningen fått delta i olika utbildnings/informationsinsatser för att höja kunskapen om VBE.

Slutförda aktiviteter 2017

Minska risken för att ungdomar utövar våld, öka medvetenheten kring stereotypa och begränsande könsroller	Rutin för att arbeta med ROS (respekt och självrespekt)	Enheten för prevention och familjebehandling	Genomfört till T2 2017
Att medborgare får stöd och vägledning	Kontaktperson för Rädda Barnens stödtelefon utses	Familjeenheten	Genomfört 2017
Att medborgare och anhöriga vet var de ska vända sig med oro och frågor	Information om Rädda Barnens stödtelefon sprids i föräldrautskick samt i förvaltningens infokanaler	Enheten för prevention och familjebehandling, kommunikatör och webbredaktör	Genomfört under 2017, orostelefonen stängs ned 1 maj 2018